

Forskning och utveckling i Sverige 2015 – preliminära uppgifter

Bakgrund

I Statistiska Centralbyråns (SCB) statistik över forskning och utveckling (FoU) undersöks de resurser som satsas på FoU-verksamhet i Sverige. Undersökningarna genomförs vartannat år och riktas mot ett stort antal aktörer inom olika samhällssektorer. De samhällssektorer som innefattas är företagssektorn, universitets- och högskolesektorn, den offentliga sektorn samt den privata icke-vinstdrivande sektorn.¹ De senast genomförda undersökningarna avsåg FoU-verksamheten år 2013 och en översikt över den FoU som bedrivits i Sverige under detta år återfinns i det statistiska meddelandet UF 16 SM 1501. Under 2016 genomförs undersökningar avseende 2015 som kommer att publiceras mellan oktober och december 2016. För publiceringskalender se www.sverigeisiffror.scb.se/hitta-statistik/publiceringskalendern. Insamlingsarbetet och granskningen av inkomna uppgifter pågår fortfarande.

De år som SCB genomför ordinarie undersökningar av FoU i de olika sektorerna publiceras preliminära FoU-uppgifter under sensommaren. För mellanåren, när SCB inte genomför FoU-undersökningar, tas prognoser fram. Läs mer om hur statistiken över FoU-verksamheten tas fram i avsnittet Framtagande av 2015 års uppgifter.

Denna publikation innehåller preliminära uppgifter över FoU-utgifter och FoU-årsverken i Sverige för år 2015. De ekonomiska uppgifterna avser endast utgifter för egen FoU, FoU-verksamhet som enheterna själva bedriver. Utgifter för utlagd FoU, alltså utgifter för FoU som enheterna betalar till andra utförare presenteras inte i publikationen.

Alla uppgifter som redovisas avser fasta priser, läs mer under avsnittet Fastprisberäkning.

FoU inom företagssektorn

Uppgifterna avser utgifter och årsverken för egen FoU, vilket innefattar den FoU som genomförts av företagens egen personal i Sverige eller av konsulter om arbetet letts av företaget. I undersökningen ingår även frågor om övrig personal knuten till FoU-arbetet (exempelvis administrativ personal), övriga driftskostnader och investeringar. Skattningarna innehåller även den FoU som företagen har utfört på beställning av andra. De preliminära uppgifterna för företagssektorn är osäkra.

---

¹ Den preliminära publiceringen inkluderar inte den privata icke-vinstdrivande sektorn. De slutgiltiga siffrorna för denna sektor publiceras den 16 december.

FoU-utgifterna i företagssektorn uppgick till 94,8 miljarder kronor 2015. Det motsvarar en ökning med drygt 5,9 miljarder kronor sedan med 2013. Uppdelat på näringsgren (SNI 2007) stod varuproducerande företag för 71 procent av FoU-utgifterna i företagssektorn 2015. Tjänstebranscherna svarade i sin tur för 29 procent av de totala FoU-utgifterna. De varuproducerande företagen ökade med 4 miljarder och de tjänsteproducerande företagen med knappt 2 miljarder kronor. Andelarna av de totala utgifterna fördelat efter näringsgren är dock samma som 2013.

Tabell 1. FoU-utgifter i företag fördelat efter näringsgren, år 2013 och 2015, 2015 års priser, mnkr

Näringsgren SNI 2007	FoU-utgifter i företag 2013	FoU-utgifter i företag 2015
Samtliga näringsgrenar	88 970	94 817
Varuproducerande företag, SNI 01-43	63 674	67 732
Tjänsteproducerande företag, SNI 45-99	25 296	27 085

Antalet FoU-årsverken uppgick till 58 748 vilket är en ökning med 2 335 årsverken sedan 2013. Varuproducerande företag utförde 64 procent av FoU-årsverkerna och de tjänsteproducerande företagen stod för 36 procent av FoU-årsverkerna under 2015.

FoU-årsverken utförda av kvinnor ökade med 435 stycken och årsverken utförda av män ökade med 1 899 stycken. Andelen årsverken som utförs av kvinnor respektive män var dock på samma nivå totalt sett; kvinnorna utförde 24 procent och män 76 procent.

Tabell 2. FoU-årsverken i företagssektorn fördelat efter kön och näringsgren, år 2013 och 2015

År	Samtliga näringsgrenar, SNI 01-99			Varuproducerande företag, SNI 01-43			Tjänsteproducerande företag, SNI 45-99		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2013	56 413	13 713	42 701	38 302	8 823	29 479	18 112	4 890	13 221
2015	58 748	14 148	44 600	37 808	8 570	29 237	20 941	5 578	15 363

FoU i universitets- och högskolesektorn

I detta avsnitt redovisas preliminära uppgifter för intäkter för FoU, totala FoU-utgifter samt antalet årsverken. Till skillnad från övriga sektorer, där utgifter för FoU efterfrågas, undersöks istället intäkter avsedda för FoU samt investeringsutgifter för FoU. Det beror på att universiteten och högskolor av administrativa skäl inte kan lämna uppgifter för kostnader per finansjär.

För 2015 uppgick FoU-utgifterna till 36,6 miljarder kronor. De preliminära uppgifterna visar att utgifterna för FoU ökade med knappt 1,6 miljarder kronor mellan 2013 och 2015.

Tabell 4. FoU-utgifter i universitets- och högskolesektorn, år 2013 och 2015, 2015 års priser, mnkr

	2013	2015
Totala utgifter för FoU	35 026	36 612
Driftkostnader (intäkter)	33 332	34 554
Investeringar	1 695	2 058

Intäkterna för FoU i universitets- och högskolesektorn uppgick till 34,6 miljarder kronor 2015. Det innebär en ökning med 1,2 miljarder sedan 2013. Finansieringen av denna ökning kommer i huvudsak från privata icke-vinstdrivande organisationer och Vetenskapsrådet. Övriga FoU-anslag exkl. medel från avtalet om läkarutbildning och forskning (ALF-medel) var den finansieringskälla som uppvisade störst procentuell ökning.

Tabell 5. Intäkter (driftkostnader) för FoU 2013 och 2015 efter finansieringskälla, 2015 års priser, mnkr

Finansieringskälla	2013	2015
Totalt	33 332	34 554
Direkt statsanslag, totalt	14 918	14 975
<i>varav</i>		
ramanslag	13 430	13 438
övriga FoU-anslag (exkl. ALF-medel)	9	11
ALF-medel	1 478	1 526
Forskningsråd, totalt	5 024	5 511
<i>varav</i>		
Vetenskapsrådet	3 823	4 253
Forte	417	428
FORMAS	784	830
Universitet och högskolor	921	1 065
Statliga myndigheter, exkl. forskningsråd och UoH	3 129	3 119
<i>varav</i>		
VINNOVA	832	859
Kommuner och Landsting	1 243	1 258
Offentliga forskningsstiftelser	1 008	983
Företag i Sverige	1 248	1 394
Privata icke vinstdrivande organisationer*	3 282	3 765
Utlandet	2 278	2 208
<i>varav</i>		
EU-medel	1 507	1 437
Övrigt	280	275

*Inkl. stiftelser och fonder förvaltade av lärosätet

Bland anställda vid universitet och högskolor ökade antalet FoU-årsverken med 4 procent mellan år 2013 och 2015. Cirka 45 procent av årsverkena

utfördes av kvinnor och 55 procent av män, ingen förändring av fördelningen har skett sedan 2013.

Årsverken bland ej anställd personal avser de personer som inte är anställda vid universitet eller högskola utan får finansiering via exempelvis utbildningsbidrag eller stipendier. Dessa årsverken har minskat sedan 2013 och minskningen var lika stor bland kvinnor som bland män i antal räknat.

Tabell 6. FoU-årsverken i universitets- och högskolesektorn fördelat efter kön, år 2013 och 2015

År	Anställd personal			Ej anställd personal		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2013	19 104	8 594	10 509	1 900	900	1 000
2015	19 950	8 967	10 984	1 400	650	750

FoU inom offentlig sektor

I den offentliga sektorn ingår statliga myndigheter, landsting, kommuner samt lokala och regionala FoU-enheter. I detta avsnitt redovisas preliminära uppgifter över FoU-utgifter och utförda årsverken för den egna FoU-verksamheten, uppdelat på årsverken utförda av kvinnor respektive män. Redovisningen görs övergripande för hela den offentliga sektorn men också uppdelat på respektive delsektor.

Inom landstingen finansieras en del av FoU-verksamheten genom avtalet om läkarutbildning och forskning (ALF-medel). ALF-medlen ingår även i universitets- och högskolesektorn och därför exkluderas ALF-medlen från landstingen för att undvika dubbelräkning av FoU-utgifter.

FoU-utgifterna i offentlig sektor uppgick till 4,7 miljarder kronor, vilket är en minskning med 78 miljoner kronor. Minskning beror på att landstingen (exklusive ALF-medel), kommunerna samt de lokala och regionala FoU-enheterna har dragit ner på sina FoU-utgifter.

Tabell 7. FoU-utgifter i offentlig sektor, år 2013 och 2015, 2015 års priser, mnkr*

	2013	2015
Totala utgifter för FoU	4 751	4 673
varav		
Myndigheter	2 350	2 398
Landsting exkl. ALF*	2 019	1 978
Kommuner samt lokala och regionala FoU-enheter	382	297

*ALF- medlen redovisas i universitets- och högskolesektorn. Dessa medel exkluderas därför från FoU-utgifterna i offentlig sektor. I Tabell 11 redovisas ALF-medlen för 2013 och 2015.

Antalet FoU-årsverken inom offentlig sektor uppgick till 4 217 år 2015, vilket är en ökning med 999 sedan 2013. Den procentuella ökningen var ungefär lika stor bland kvinnor som bland män. Ökningen beror till stor del på att fler landsting har kunnat rapportera in uppgifter om FoU-årsverken.²

Tabell 8. FoU-årsverken i offentlig sektor, år 2013 och 2015, antal

År	Totalt	Kvinnor	Män
2013	3 218	1 523	1 695
2015	4 217	1 988	2 229

Statliga myndigheter

De statliga myndigheterna står för 51 procent av de egna FoU-utgifterna inom offentlig sektor, vilket motsvarar utgifter om 2,4 miljarder kronor. Det är en ökning från 2013 års nivå med nästan 50 miljoner kronor.

Tabell 9. FoU-utgifter i statliga myndigheter, fördelat på civila-, och försvarsmyndigheter, år 2013 och 2015, 2015 års priser, mnkr

	2013	2015
Totalt	2 350	2 398
varav		
Civila myndigheter	1 046	1 208
Försvarsmyndigheter*	1 305	1 190

* Av sekretesskäl ingår inte Försvarets radioanstalt (FRA).

De statliga myndigheterna kan delas upp i civila myndigheter och försvarsmyndigheter. Bland försvarsmyndigheterna ingår Totalförsvarets forskningsinstitut, Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Fortifikationsverket. Av sekretesskäl ingår inte Försvarets radioanstalt (FRA) i undersökningen.

Försvarsmyndigheterna minskade sina utgifter med 115 miljoner kronor, medan de civila har rapporterat 162 miljoner mer, båda jämfört med 2013. Effekten blir att försvarsmyndigheterna och de civila myndigheterna år 2015 stod för 50 procent var av myndigheternas totala utgifter för egna FoU-verksamhet.

Det totala antalet FoU-årsverken i statliga myndigheter ökade med 7 procent. Antalet årsverken uppgick år 2015 till 2 301. 2015 såväl som 2013 utfördes knappt 40 procent av årsverken av kvinnor och drygt 60 procent av män. Bland försvarsmyndigheterna har andelen årsverken som utförts av kvinnor respektive män jämnat ut sig jämfört med 2013. Av de 1 291 årsverken som utfördes av försvarsmyndigheter utfördes 46 respektive 54 procent av kvinnor respektive män. Bland de civila myndigheterna går

² För mer information, vänligen se avsnittet "Landsting" nedan.

utveckling åt andra hållet, 73 procent av årsverkena utfördes av män och 27 procent av kvinnor.

Tabell 10. FoU-årsverken i statliga myndigheter fördelat på civila-, och försvarsmyndigheter samt efter kön, år 2013 och 2015, antal

År	Civila myndigheter			Försvarsmyndigheter*		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2013	1 103	519	584	1 050	301	749
2015	1 010	272	738	1 291	600	691

* Av sekretesskäl ingår inte Försvarets radioanstalt (FRA).

Landsting

Inom landstingen finansieras en stor del av FoU-verksamheten genom ALF-medel, den ersättning som staten betalar ut för att täcka merkostnader för klinisk forskning och utbildning. ALF-medel ingår även i universitets- och högskolesektorn. För att undvika dubbelräkning exkluderas därför dessa medel från landstingens FoU-utgifter i denna publikation.

Landstingen stod för cirka 42 procent av FoU-utgifterna inom offentlig sektor. Exklusive ALF-medel uppgick dessa utgifter till närmare 2,0 miljarder kronor - en minskning med 41 miljoner kronor.

Tabell 11. FoU-utgifter i landsting, år 2013 och 2015, 2015 års priser, mnkr

	2013	2015
FoU-utgifter i landsting (exkl. ALF-medel)	2 019	1 978
FoU-utgifter finansierade av ALF-medel	1 596	1 668

1 561 FoU-årsverken utfördes av landstingspersonal 2015. Uppgifterna är inte jämförbara med tidigare år då de har svårt att rapportera in FoU-årsverken. Det är framförallt de landsting som har ALF-medel som har problem att lämna uppgifter rörande personal som utför FoU, då dessa ofta bedriver klinisk verksamhet samtidigt.

Ökningen förklaras med att fler landsting har kunnat lämna uppgifter om FoU-årsverken jämfört med 2013. Stockholms läns landsting, Uppsala läns landsting och Region Östergötland kunde inte rapportera in siffror för årsverken år 2013. Dessa tre landsting har angett sammanlagt 730 FoU-årsverken i 2015 års undersökning. Jämförelser mellan åren bör göras med försiktighet eftersom ingen uppräknings för bortfall görs.

Bland de landsting som rapporterat FoU-årsverken i både 2013 och 2015 års undersökningar syns en ökning med 11 procent.

Tabell 12. FoU-årsverken i landsting, år 2013 och 2015, antal utförda av kvinnor respektive män

År	Totalt	Kvinnor	Män
2013	675	401	274
2015	1 561	857	704

Kommuner och lokala och regionala FoU-enheter

De lokala och regionala FoU-enheterna är enheter som ofta har en organisatorisk koppling eller i hög grad är finansierad av en eller flera kommuner, landsting eller regioner. Kommunerna och de lokala och regionala FoU-enheterna står för drygt 2 respektive 4 procent av de totala FoU-utgifterna i offentlig sektor.

För kommuner uppgick utgifterna till 105 miljoner, en minskning med drygt 41 miljoner. FoU-enheternas utgifter minskade med 44 miljoner kronor sedan 2013 till 192 miljoner kronor.

Tabell 13. FoU-utgifter i kommuner och lokala och regionala FoU-enheter, år 2013 och 2015, 2015 års priser, mnkr

	2013	2015
Totalt	382	297
varav		
Kommuner	146	105
Lokala och regionala FoU-enheter	236	192

Samma nedåtgående trend märks i antalet utförda FoU-årsverken. Dessa har, för kommunerna, minskat från 187 till 158. Nedgången bland FoU-enheterna är inte lika tydlig, 198 stycken rapporteras för 2015, en minskning med 5. Både bland kommunerna såväl som FoU-enheterna är det årsverken utförda av kvinnor som har minskat.

Tabell 14. FoU-årsverken i kommuner och lokala och regionala FoU-enheter utförda av kvinnor och män, år 2013 och 2015, antal

År	Kommuner			Lokala och regionala FoU-enheter		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2013	187	139	48	203	163	40
2015	158	103	55	198	156	42

Definitioner och förklaringar

Begreppen i undersökningarna är definierade enligt de riktlinjer för FoU-statistik som utarbetats av OECD och publicerats i Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development. Frascati Manual 2002, OECD 2002.

Forskning

Ett systematiskt arbete för att söka efter ny kunskap eller nya idéer med eller utan en bestämd tillämpning i sikte.

Utvecklingsverksamhet

Ett systematiskt arbete som utnyttjar forskningsresultat, vetenskaplig kunskap eller nya idéer för att åstadkomma nya material, varor, tjänster, processer, system, metoder, eller väsentliga förbättringar av redan existerande sådana.

Egen FoU

FoU som har utförts i Sverige av enhetens egen personal eller av konsulter i FoU-projekt som letts av enheten och där enhetens personal arbetat tillsammans med konsulterna. Till egen FoU räknas även FoU som gjorts på beställning av andra.

FoU-utgifter

FoU-utgifter består av driftkostnader och investeringsutgifter för egen FoU. Med driftkostnader avses arbetskraftskostnader, konsultarvoden och övriga driftkostnader. Investeringsutgifter avser Byggnader, mark och fastigheter, Maskiner och inventarier och Mjukvara/programvara.

FoU-årsverken

Ett årsverke är det arbete en heltidsanställd person utför under ett år. En person som varit heltidsanställd men endast ägnat halva sin tid åt FoU har gjort 0,5 FoU-årsverken.

Näringsgren

FoU-statistiken inom företagssektorn redovisas enligt Svensk näringsgrensindelning, SNI 2007. Företagen delas in i varuproducerande (SNI 01-43) och tjänsteproducerande (SNI 45-99).

Framtagande av 2015 års uppgifter

FoU-undersökningarna genomförs vartannat år och omfattas av uppgiftsskyldighet vilket innebär att det är obligatoriskt att delta. Uppgifterna avseende 2015 samlas in och publiceras under 2016. Insamlingsarbetet och granskningen av inkomna uppgifter pågår fortfarande. Resultaten från samtliga sektorer är därför preliminära och kan komma att ändras. Notera att denna rapport inte täcker hela Sveriges FoU-verksamhet. Siffrorna för 2013 är hämtade från Statistikdatabasen.

Företagssektorn

Undersökningen omfattar företag med 10 eller fler anställda i samtliga branscher. Industriforskningsinstitut ingår också oavsett antal anställda. Undersökningen består av två delar, en totalundersökningsdel som avser företag med minst 200 anställda och alla industriforskningsinstitut. Den andra delen är en urvalsundersökning avseende företag med färre än 200 anställda. Uppgifterna avser endast den svenska verksamheten, och FoU som bedrivs i utländska koncernbolag ingår inte. Företagen delas in efter näringsgren enligt svensk standard för näringsgrensindelningen (SNI 2007). Varje företag hör till den näringsgren där de har sin huvudsakliga verksamhet. Uppgifter för branschklassificering hämtas från SCB:s företagsregister (FDB).

De slutliga FoU-uppgifterna för företagens satsningar på FoU publiceras i Statistikdatabasen den 16 november 2016. Ett statistiskt meddelande publiceras den 25 november 2016.

Resultat avseende FoU år 2013 finns redovisade i det statistiska meddelandet *Forskning och utveckling inom företagssektorn 2013* (UF 14 SM 1401), där finns även en mer utförlig beskrivning av statistiken. Ytterligare information om FoU undersökningen går även att läsa på undersökningens produktsida: www.scb.se/uf0302.

Universitets- och högskolesektorn

De ekonomiska uppgifterna samlas in genom en undersökning till lärosäten där de får lämna uppgifter om intäkter, avskrivningar, lokalkostnader och investeringar för forskning och forskarutbildning fördelade på forskningsämne och finansiering. Uppgifter om den tid som personalen inom universitets- och högskolesektorn lägger ner på FoU samlas in genom en enkät som sänds direkt till de personer som arbetar inom sektorn.

Delar av universitetens och högskolornas FoU-verksamhet finansieras genom ALF-medel. ALF-medel är den ersättning som staten betalar ut för att täcka merkostnader som klinisk forskning och utbildning och återfinns även inom offentlig sektor. ALF-medel som återfinns inom både universitets- och högskolesektorn och offentlig sektor redovisas i universitets- och högskolesektorn. De uppgår preliminärt år 2015 till 1526 mnkr.

De slutgiltiga ekonomiska uppgifterna publiceras den 28 oktober medan uppgifter om sektorns personal publiceras den 16 november 2016. Resultat avseende år 2013 finns i det statistiska meddelandet UF 13 SM 1401. Där finns även en mer utförlig beskrivning av statistiken. Ytterligare information om FoU-undersökningen går även att läsa på undersökningens produktsida: www.scb.se/uf0304.

Offentlig sektor

Den offentliga sektorn består av statliga myndigheter, landsting, kommuner samt lokala och regionala FoU-enheter. Då de offentliga forskningsstiftelserna endast har utgifter för utlagd FoU tas inte preliminära uppgifter fram för den delsektorn.

De statliga myndigheterna kan delas upp i civila myndigheter och försvarsmyndigheter. Från och med FoU-undersökningen för år 2009 ingår

Försvarshögskolan i universitets- och högskolesektorn. FoU-uppgifter för Försvarets radioanstalt är inte medräknade av sekretesskäl. Om en organisation inte har svarat, görs ingen bortfallskompensation.

Inom landstingen finansieras en stor del av FoU-verksamheten genom avtalet om läkarutbildning och forskning (ALF-medel). ALF-medel ingår även i universitets- och högskolesektorn. För att undvika dubbelräkning räknas ALF-medel bort från offentlig sektor och landsting i denna redovisning.

Resultat från den senast publicerade FoU-undersökningen avseende år 2013 finns även i det statistiska meddelandet UF 10 SM 1401. Där finns även en mer utförlig beskrivning av statistiken. Slutgiltiga uppgifter för 2015 kommer att publiceras den 20 oktober 2016. Ytterligare information om FoU-undersökningen går även att finna på undersökningens produktsida: www.scb.se/uf0317.

Fastprisberäkning

I denna publicering förekommer jämförelser över tiden avseende utgifter för egen FoU. Jämförelserna görs i fasta priser, 2015 års prisnivå. På detta sätt kompenseras för skillnader mellan åren som uppstår på grund av förändrade priser. Den deflator som används är baserad på utfall för BNP i löpande och fasta priser.³

Tabell 15. Deflator för fastprisberäkning, referensår 2015

	2013	2015
Deflator	1,035324725	1

Fastprisberäkning till 2015 års priser sker genom att beloppet i löpande priser för år t multipliceras med deflatoren för år t.

Tabell 16. FoU-utgifter i företagssektorn, universitets- och högskolesektorn samt offentlig sektor, år 2013 och 2015, löpande priser, mnkr*

	2013	2015
Företagssektorn	85 934	94 817
Universitets- och högskolesektorn	33 831	36 612
Offentlig sektor	4 589	4 673
Myndigheter	2 270	2 398
Landsting exkl. ALF	1 950	1 978
Kommuner	141	105
Lokala och regionala FoU-enheter	228	192

* Summering av ovanstående värden ger *inte* totala FoU-utgifter i Sverige, eftersom den privata icke-vinstdrivande sektorn är exkluderad.

³ Data kommer från SCB:s BNP från användningssidan (ENS2010), försörjningsbalans efter användning, tabellinnehåll och kvartal, publicerad 2016-07-29.